

ZMAJARSTVO I PARAGLAJDING

Šetnja po nebu

Redakcija časopisa **MOZZART Sport** pokrenula je rubriku posvećenu neafirmisanim sportovima, koje ćemo predstavljati azbučnim redom svakog utorka.

Pored kompletnog prikaza određenog sporta, trudićemo se da posebnu pažnju posvetimo svemu što seiji povodom tog sporta dešava. Cilj nam je da vas razonodimo, obavestimo, kao i da maksimalno olakšamo put do vašeg eventualnog prvog treninga.

Ovi sportovi su prava mala avantura, ali nisu ekstremni. U njima nema nikakvog velikog ili namernoga, nisu potrebne posebne psihičke ili fizičke predispozicije, ali spremite se na čudne poglede jer pticama nikako neće biti jasno iz koje ste vi familije

Piše: Sanja SALIH

I DOK VI uživate u pogledu koji je do skora bio rezervisan samo za pernate stanovnike naše planete, mi ćemo malo da vam do-
sađujemo informacijama i da bismo odmah ispunili to obećanje, reći ćemo da i zmajarstvo i paraglajding spadaju u vazdušne sportove, a vi ćete se verovatno upitati: „Stvarno?! Nikada to ne bismo shvatili. Kako su samo mudri ovi iz redakcije **MOZZART Sporta**“. Mi ćemo na to samo reći: „Pa, naravno“, i dodati da sva pravila, takmičenja i rekorde, određuje i beleži FAI - Internacionalna aeronautička federacija koja obuhvata baš sve sportove koji imaju veze sa bilo kakvim zadržavanjem u vazduhu, kao i opštu avijaciju. Vazdušni savez Srbije član je ove organizacije, a klubovi koje ćemo ovde pominjati članovi su oba saveza. Zmajarstvo je sport srodan jedrilicarstvu, s tim što je zmaj mnogo jednostavnije

konstrukcije od jedrilica i sastoji se od metalnog kostura preko koga je razapeto platno. Pilot visi u vezama ispod krila i let kontroliše pomeranjem položaja težišta. Ovo je zmaj bez motora, a ovakvo zmajarenje nema skoro nikakvu tradiciju u Srbiji, uglavnom zbog toga što nema pogodnih terena za ovaj sport koji zahteva ravan i veliki teren na nekom uzvišenju, s koga može dobro da se zaleti, a onda i uzleti. Međutim, postoji još jedan način zmajarenja, s motorom, a sa ovim sportom stvar je potpuno drugačija. Motorni zmaj sastoji se od trokolica, motora i krila, odnosno metalne konstrukcije na koju je razapeto platno, a pilot je udobno smešten na sedište. Ukupna težina motornog zmaja je oko 160 kilograma, što ga svrstava u ultra lake letelice kojima je gornja granica 250 kilograma. U ove letelice spadaju i paraglajderi bez motora, kao i paramo-

tori, glajderi sa motorom. U ovim disciplinama Srbija ima mnogo predstavnika i ne tako mali broj klubova. Za više informacija o klubovima i njihovim adresama posetite sajt www.vazduhoplovni-savezsrbije.org, ili ih pozovite na 011/26-26-235.

ZMAJARSTVO

ISTORIJA zmajarstva i paraglajdinga je istorija svih pokušaja letenja, odnosno istorija celokupnog razvoja vazdušnog saobraćaja. Vezana je direktno za tehnička dostignuća i tehnološku revoluciju, pa je ne-

moguće u nekoliko rečenica predstaviti nešto toliko opširno. Dovoljno je samo reći da je postojanje ovih sportova omogućila NASA tako što je, radeći na sistemu povratka astronauta na zemlju, stvorila i sistem krila i padobrana.

Prvi let motornim zmajem iznad Beograda izveden je 16. oktobra 1993. godine na Kalemegdanskoj tvrđavi, a zmajem je pilotirao prvi beogradski zmajar Bane Miljković u trajanju od oko sat vremena. Tog dana, Bane je svojim motornim zmajem podigao padobranku Dacu Denić do visine od oko 1.000 metara, odakle je Dacu izvela prvi skok iz motornog zmaja iznad Beograda. Za poletanja i sletanja motornog zmaja korišćen je Savski kej sa novobeogradske strane, između Gazele i Železničkog mosta, a ovom događaju prisustvovala je mnogobrojna publika. Verovatno još mnogobrojnija biće na Kalemegdanu 16. oktobra 2008. godine, kada „Airban klub“ i Bane budu organizovali novi aeromiting povodom proslave desetogodišnjice uspešnog leta. Ima još vremena do tog događaja, ali potrudite se da budete tamo, sigurno će biti zabavno.

Bane je, inače, prvak nekadašnje Jugoslavije u takmičenju motornih zmajeva, a danas uspešno vodi školu letenja „Airban“. Internet adresa škole je www.airban.co.yu, a telefon 065/20-83-116. Najzanimljivija stvar vezana za zmajarstvo i paraglajding je to što niste nikako ograničeni vremenskim prilikama. - Pored letova na kopnenim površinama škola Airban pre-

ko leta organizuje i obuku letenja hidrozmajem na plažama u Crnoj Gori - kaže Bane i objašnjava da „hidrozmaj umesto točkova ima mali gumeni čamac koji uzleće i sleće sa površine mora“. Ni zima ne mora da prođe bez zmajarenja jer se za sneg ispod točkova montiraju skije. Zmaj je i odlična le-

telica za turizam. Pogodna je za snimanje iz vazduha, skoro da je bešumna, a može da se popne do 10.000 metara. Gorske službe ih koriste za osmatranje terena i gašenje požara, a u Alpima ih koriste službe spasavanja jer zbog male buke motora nema opasnosti od lavine. Što se obuke tiče, Bane Miljković nam je objasnio da klub ne naplaćuje obuku posebno i da ona košta koliko eksploatacija zmaja, registracija i gorivo.

- Međutim, ta cifra nije baš mala i iznosi oko 1.500 evra - kaže Bane. - Obuka ima teorijski deo, gde se uči teorija leta, meteorologija, vazdušni propisi, konstrukcija i slično, a koja traje 30 časova. Posle toga dolazi 15 letičkih časova i ispit pred Saveznom komisijom. Ukoliko se ispit položi, dobija se međunarodna dozvola s kojom pilot može da poveže putnike na bilo koju destinaciju, bilo gde u svetu. Bane smatra da se zmajarstvo u Srbiji sporo razvija i da mu nedostaje medijska praćenost. Ali i pored toga, sve je više zainteresovanih za ovaj sport, koji se širi i po velikim gradovima i po malim mestima, ali i po selima.

- Zmaj može da se drži u garaži, sklapanje traje oko deset minuta, a lako se i transportuje. Iskusniji zmajari prave svoje modele zmajeva od najkvalitetnijih uvoznih materijala, a neke radionice, kao što su Vlade Zuca, Dri-ne-Filipa, deda Save, Radeta i Zahara iz Bečaja i Radeta iz Vrnjačke Banje, poznate su i van zemlje i njihovi modeli lete širom Evrope - ističe Bane Miljković.

